Lieta Nr. C33533913
Nr. C-473-16/15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2016.gada 10.maijā

Rīgas rajona tiesas tiesnese I.Lipska rakstveida procesā izskatīja civillietu Lindorff Oy Latvijas filiāle maza apmēra prasībā pret /pers. A/ par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

Lindorff Oy Latvijas filiāle 2013.gada 19.decembrī cēlusi Rīgas rajona tiesā maza apmēra prasību pret /pers. A/ par naudas piedziņu.

Prasībā norādīts, ka saskaņā ar 2011.gada 8.marta cesijas līgumu prasītāja ieguvusi prasījuma tiesības uz atbildētājas saistībām, kas izriet no AS "GE Money" un /pers. A/ 2008.gada 6.marta aizdevuma līguma Nr. 1121328221.

Pamatojoties uz Civillikuma 1., 1469., 1472., 1511., 1548., 1579., 1587., 1651.pantu, 1652.panta otrās daļas 3.punktu, 1661., 1662., 1716., 1717., 1720., 1753., 1756., 1759., 1770., 1773., 1775., 1779., 1793., 1801., 1828., 1838., 1934., 1943., 1946., 2021.pantu, prasītāja lūgusi tiesu piedzīt no atbildētājas parādu 865,64 lati (1231,69 *euro*), līgumiskos procentus 555,41 lati (790,28 *euro*), līgumsodu 142,11 lati (202,20 *euro*) un tiesas izdevumus.

Konstatējot, ka atbildētājai ar Rīgas rajona tiesas 2013.gada 3.decembra spriedumu pasludināts maksātnespējas process, ar Rīgas rajona tiesas 2014.gada 20.marta lēmumu tiesvedība lietā apturēta līdz brīdim, kad tiks izbeigts /pers. A/ maksātnespējas process.

Savukārt konstatējot, ka ar Rīgas rajona tiesas 2015.gada 7.jūlija lēmumu izbeigts /pers. A/ maksātnespējas process, ar Rīgas rajona tiesas tiesneses 2016.gada 18.aprīļa lēmumu tiesvedība lietā atjaunota.

Tā kā puses nav lūgušas lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{25}pantu, tiesa civillietu izskata rakstveida procesā, par ko lietas dalībniekiem paziņots. Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesim.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir noraidāma.

Tiesa konstatē, ka ar Rīgas rajona tiesas 2013.gada 3.decembra spriedumu pasludināts fiziskās personas /pers. A/, kas ir atbildētāja lietā, maksātnespējas process. Ar Rīgas rajona tiesas 2014.gada 23.maija lēmumu apstiprināta fiziskās personas /pers. A/ bankrota procedūras pabeigšana un apstiprināts /pers. A/ saistību dzēšanas plāns. Ar Rīgas rajona tiesas 2015.gada 7.jūlija lēmumu izbeigta /pers. A/ saistību dzēšanas procedūra un maksātnespējas process, kā arī dzēstas /pers. A/ saistības pret kreditoriem UAB "Gelvora" filiāli Latvijā, Salaspils novada domi un Nordea Bank Finland Plc Latvijas filiāli, kas nav izpildītas saistību dzēšanas procedūras laikā (*sk. tostarp datus Tiesu informācijas sistēmā lietā Nr. C33509413*).

Lietā nav strīda, ka mainījies atbildētājas tiesiskais statuss, jo ar tiesas spriedumu pasludināts fiziskās personas /pers. A/ maksātnespējas process. Ņemot vērā, ka atbildētāja ir maksātnespējas procesa subjekts pret viņu vērsto kreditoru prasījumu iesniegšanas, izvērtēšanas un iekļaušanas attiecīgā reģistrā kārtību regulē Maksātnespējas likums.

Maksātnespējas likuma 141.panta *(likuma redakcijā, kas spēkā līdz 2015.gada 28.februārim, ievērojot Civillikuma 3.pantā nostiprināto principu)* pirmajā daļā ietvertā atsauce uz šā likuma XIII nodaļas normām dod pamatu atzinumam, ka likumdevējs nav paredzējis atšķirības minētās kārtības regulējumā juridisko un fizisko personu maksātnespējas procesā. Maksātnespējas likuma 73.panta pirmā daļa noteic, ka kreditoru prasījumi pret parādnieku iesniedzami administratoram mēneša laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par maksātnespējas procesa pasludināšanu.

Atbilstoši minētā panta otrajai daļai, ja kreditors nokavējis šā panta pirmajā daļā minēto prasījumu iesniegšanas termiņu, viņš savu prasījumu pret parādnieku var iesniegt terminā, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, bet ne vēlāk kā līdz dienai, kad šajā likumā noteiktajā kārtībā sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns. Pēc šā termiņa iestājas noilgums, līdz ar to kreditors zaudē kreditora statusu un savas prasījuma tiesības pret parādnieku.

Ja kreditors nokavējis šā panta pirmajā daļā minēto prasījumu iesniegšanas termiņu, bet iesniedzis savus prasījumus sešu mēnešu laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, bet ne vēlāk kā līdz dienai, kad šajā likumā noteiktajā kārtībā sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns, attiecīgais kreditors iekļaujams kreditoru prasījumu reģistrā, taču šim kreditoram netiek piešķirtas balsstiesības (73.panta trešā daļa).

No citēto normu formulējuma izriet, ka likumdevējs noteicis: 1) maksimālo termiņu, kādā maksātnespējīgā parādnieka kreditoram jāpiesaka savs prasījums, 2) personu, kura pieteikto prasījumu sākotnēji izvērtē, 3) kreditora prasījuma neiesniegšanas terminā tiesiskās sekas. Iztulkojot minētās normas sistēmiski, secināms, ka gadījumā, ja kreditora prasījums maksātnespējīgā parādnieka administratoram nav pieteikts mēneša terminā, bet iekļaujoties Maksātnespējas likuma 73.panta otrajā daļā paredzētajā laika posmā, tad kreditors zaudē tiesības piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā (šā panta trešā daļa). Savukārt, nepiesakot savu prasījumu minētā panta otrajā daļā noteiktajā terminā, kreditors zaudē kreditora statusu un prasījuma tiesības pret parādnieku.

Civilprocesa likuma 5.panta sestā daļa noteic, ka, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 8.aprīļa spriedumā lietā Nr. SKC-117/2014 atzīts, ka kreditoru prasījumu, kas vērsti pret maksātnespējīgo parādnieku (fizisko vai juridisko personu) iesniegšanu likumdevējs izvēlējies aprobežot ar konkrētu – saīsinātu termiņu. Šis Maksātnespējas likumā noteiktais termiņš ir materiāli prekluzīvs jeb likumisks termiņš. Atšķirībā no procesuāli tiesiskā termiņa, kuru saskaņā ar Civilprocesa likuma 51.pantu tiesa vai tiesnesis var atjaunot, materiāli tiesiska termiņa atjaunošana tiesību normās nav paredzēta. Kā to savulaik norādījis prof. Vladimirs Bukovskis, pēc sekām likumiskiem termiņiem ir izšķirošs, absolūts un liktenīgs raksturs. Tie nav grozāmi, pat ja abas puses tam piekristu *(sk. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata.-Rīga: Autora izdevums, 1933, 278.lpp.).* Materiāli tiesiska prekluzīva termiņa ilgumu noteic likumdevējs, izdarot politisku izšķiršanos attiecībā uz jautājumu, kāds laiks dodams kādas tiesības īstenošanai. Maksātnespējas likumā iekļautajās speciālajās tiesību normās šāds termiņš noteikts ar mērķi – no vienas puses, radīt skaidrību par kreditoru un maksātnespējīgā parādnieka mantiskajām

attiecībām, ko nevar sasniegt, ja administratoram nav iespējams apzināt kreditoru prasījumu reģistrā fiksējamo parādnieka neizpildīto saistību pret kreditoriem apmēru, no otras puses, nodrošināt kreditoriem vienādas iespējas, piesakot prasījumu precīzi apzīmētā laika posmā, piedalīties maksātnespējas procesā un saņemt savu prasību apmierinājumu.

Tā kā prekluzīvs termiņš ir subjektīvo tiesību izbeidzošs termiņš, to palaižot garām, iestājas noilgums, kura dēļ izbeidzas ne vien prasības tiesība, bet arī pati saistība (Civillikuma 1893. un 1910.pants). Citiem vārdiem, līdz ar prekluzīvā termiņa izbeigšanos zūd arī pašas tiesības. Kasācijas instances tiesas judikatūrā nostiprināta atziņa, ka prekluzīva termiņa nokavējums ir absolūts materiāltiesisks šķērslis prasības apmierināšanai *(sk., piemēram, Senāta 2009.gada 8.aprīļa sprieduma lietā Nr. SKC-117, 2009.gada 16.decembra spriedumu lietā Nr. SKC-1072, 2010.gada 27.oktobra spriedumu lietā Nr. SKC-945, 2011.gada 25.maija spriedumu lietā Nr. SKC-699, 2012.gada 14.decembra spriedumu lietā Nr. SKC-886*).

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka strīdos par kreditora prasījumiem pret maksātnespējīgu parādnieku piemērojamas Maksātnespējas likuma speciālās tiesību normas, kas noteic speciālu kārtību, kādā piesakāmi kreditoru prasījumi. Šī kārtība ir saistoša visiem kreditoriem. Tas nozīmē, ka, nevērīgi attiecoties pret savām tiesībām saņemt nodibināto saistību izpildījumu un nesekojot parādnieka tiesiskā statusa iespējamām izmaiņām, kreditoram jārēķinās ar nelabvēlīgām sekām – noilguma iestāšanos. Minēto negroza apstāklis, ka kreditors pat pirms parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanas cēlis prasību tiesā.

Lietā ir konstatēts un nav strīda par to, ka prasītāja kreditora prasījuma iesniegšanai pret maksātnespējīgo atbildētāju nav ievērojusi Maksātnespējas likuma 73.pantā noteikto kārtību un kreditora prasījumu maksātnespējas procesa administratoram nav iesniegusi, jo prasītājas prasījums nav iekļauts parādnieces saistību dzēšanas plānā.

Ņemot vērā, ka prasītāja kreditora prasījumu maksātnespējīgā atbildētāja administratoram Maksātnespējas likuma 73.panta termiņā nav pieteikusi, tiesa atzīst, ka prasības apmierināšanai nav pamata, jo pretējā gadījumā prasītāja tiktu nostādīta priviliģētākā stāvoklī attiecībā pret citiem kreditoriem, kas būtu pretrunā ar Maksātnespējas likuma 6.panta 2.punktā nostiprināto kreditoru vienlīdzības principu.

No minētā secināms, ka prasītāja ir zaudējusi savu kreditora statusu un prasījuma tiesības pret atbildētāju, jo Maksātnespējas likuma 73.pantā ietvertais kreditoru prasījumu pieteikšanas termiņš ir materiāltiesiski prekluzīvs. Prekluzīvs termiņš ir subjektīvo tiesību izbeidzošs termiņš, kas aprobežo attiecīgās tiesības pastāvēšanu laikā. Prekluzīvam termiņam pakļautā tiesība jau no tās izcelšanās brīža rodas tikai uz zināmu, aprobežotu laiku. Tāpēc gadījumā, ja šāda termiņa tecējuma laikā minētā tiesība netiek atbilstošā veidā izlietota, tā pati par sevi izbeidzas ar prekluzīvā termiņa notecējumu.

Tiesa atzīst, ka izskatāmajā strīdā nav piemērojamas Civillikuma normas, kas paredz kreditora prasījuma noilguma termiņu 10 gadi, jo strīdos par kreditoru prasījumiem pret parādnieku piemērojamas speciālās tiesību normas, t.i., Maksātnespējas likums, kas paredz speciālu kārtību, kādā piesakāmi kreditoru prasījumi, un kas atšķiras no vispārējās tiesību normās noteiktās kārtības. Minētais izriet no Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma, kura 9.panta sestās daļas 2.punkts noteic - ja konstatē pretrunu starp vienāda juridiska spēka vispārējo un speciālo tiesību normu, vispārējo tiesību normu piemēro tiktāl, ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma.

Arī šobrīd spēkā esošā Maksātnespējas likuma 141.pants noteic, ka pēc šā likuma 73.panta otrajā daļā minētā kreditoru prasījumu iesniegšanas termiņa iestājas noilgums, līdz ar to kreditors zaudē kreditora statusu un savas prasījuma tiesības pret parādnieku gan fiziskās personas maksātnespējas procesa ietvaros, gan pēc tam, kad parādnieks ir atbrīvots no saistībām šā likuma 164.panta pirmajā daļā minētajā gadījumā (*Maksātnespējas likuma 141.panta 1^{1} daļa likuma redakcijā, kas spēkā no 2015.gada 1.marta*).

Ņemot vērā konstatētos apstākļus, tiesa atzīst, ka prasība noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 250.^{25} un 250.^{27}pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt Lindorff Oy Latvijas filiāle maza apmēra prasību pret /pers. A/ par naudas piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā 20 dienu laikā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2}pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese I.Lipska